

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2011

**Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála**

Tíreolaíocht

Gnáthleibhéal

Agus leas á baint as an scéim mharcála seo, ba cheart aird a bheith ar an méid a leanas:

Braitheann na sonraí a theastaíonn in aon cheist ar an gcomhthéacs agus ar an mbealach a gcuirtear an cheist agus ar an líon marcanna a sannadh don fhreagra sa scrúdpháipéar. Ar an ábhar sin, d'fhéadfadh na riachtanais agus an leithdháileadh marcanna athrú ó bhliain go bliain.

Fiosrúchán Tíreolaíochta - Croí-Aonad 3

1. Réamhrá
4 PSÁ @ 1 mharc an ceann
Cloí leis an bhfad a leagadh síos - 1 mharc

Marcanna Iomlána 5

2. Pleanáil
4 PSÁ @ 1 mharc an ceann
Cloí leis an bhfad a leagadh síos - 1 mharc

Marcanna Iomlána 5

3. Bailiú Sonraí
Dhá Mhodh/Thasc @ 18 marc an ceann
Gach modh/tasc - 9 PSÁ @ 2 mharc an ceann (18 x 2)

36 marc

Comhleanúnachas - 2 mharc ghrádaithe Cloí leis an bhfad a leagadh síos 2 mharc
---

4 mharc

Marcanna Iomlána 40

4. Torthaí, Conclúidí, Measúnú
Trí cheannteideal @ 8 marc an ceann
Gach ceannteideal: 4 PSÁ @ 2 mharc an ceann

24 marc

Comhleanúnachas - 4 mharc ghrádaithe Cloí leis an bhfad a leagadh síos 2 mharc
---

6 mharc

Marcanna Iomlána 30

5. Eagrú agus Cur i láthair Torthaí
10 PSÁ @ 2 mharc an ceann

Marcanna Iomlána 20

(Feic Aguisín 1 chun teacht ar Liosta na nÁbhar)

CUID 1 – CEISTEANNA GEARRFHREAGRA – 100 MARC

Freagair DEICH gceist

Tá na ceisteanna go léir ar aon mharc

1. Tírghnéithe Cósta

(i)	Stua Mara	B	2 mharc
	Poll Séideáin	D	2 mharc
	Aill	C	2 mharc
	Trá	A	2 mharc
(ii)	Trá		2 mharc

Marcanna Iomlána 10

2. Carraigeacha

	Aolchloch	B	2 mharc
	Eibhear	E	2 mharc
	Gaineamhchloch	A	2 mharc
	Basalt	C	2 mharc
	Marmar	D	2 mharc

Marcanna Iomlána 10

3. Próisis an Domhain

	Reo is coscáirt	B	2 mharc
	Ithirthéaltú	C	2 mharc
	Scríobchaitheamh	A	2 mharc
	Cnaí	E	2 mharc
	Fodhuchtú	D	2 mharc

Marcanna Iomlána 10

4. Creathanna Talún

(i)	2007		2 mharc
(ii)	2010		2 mharc
(iii)	8		2 mharc
(iv)	Scála Richter nó Mercalli		2 mharc
(v)	Fíor		2 mharc

Marcanna Iomlána 10

5. Cairteacha Aimsire

(i)	Fronta Fuar	2 mharc
(ii)	996	2 mharc
(iii)	Iseabair	2 mharc
(iv)	Fíor	2 mharc
(v)	Fíor	2 mharc

Marcanna Iomlána 10

6. Aeráid na hÉireann

(i)	Feabhra	2 mharc
(ii)	Iúil	2 mharc
	Lúnasa	2 mharc
(iii)	10.4	2 mharc
(iv)	Aeráid Fhionnuar Mheasartha Aigéanach/Mhuirí Aeráid Iarthar na hEorpa	2 mharc

Marcanna Iomlána 10

7. Tírghnéithe Oighreacha

(i)	U-Ghleann	D	2 mharc
	Adharc Phirimidiúil	A	2 mharc
	Carraig Chorr	B	2 mharc
	Comloch	C	2 mharc
(ii)	Tairbhe arna Ainmniú		2 mharc

Marcanna Iomlána 10

8. Daonra

(i)	3 bhilliún	2 mharc
(ii)	6.9 billiún	2 mharc
(iii)	3.9 billiún	2 mharc
(iv)	Cúis arna lua	2 mharc
(v)	Toradh arna lua	2 mharc

Marcanna Iomlána 10

9. Réigiúin

Abhantrach Pháras	B	2 mharc
An Mheánmhuir	D	2 mharc
Deisceart na Breataine Bige etc.	C	2 mharc
Boirinn	E	2 mharc
Gaeltacht na hÉireann	A	2 mharc

Marcanna Iomlána 10

10. An tSuirbhéireacht Ordanáis

(i)	10kms	5 mharc
(ii)	Soir ó thuaidh	5 mharc

Marcanna Iomlána 10

11. An tSuirbhéireacht Ordanáis

(i)	Páirceáil	2 mharc
	Gníomhaíochtaí bádóireachta	2 mharc
(ii)	Trá	2 mharc
(iii)	108 nó 96-98 km cearnach	2 mharc
(iv)	Cúis arna lua	2 mharc

Marcanna Iomlána 10

12. Aerfótagraf agus Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

(i)	Fiar	2 mharc
	An Tulra ar Dheis /An lár ar Dheis	2 mharc
	An Lár	2 mharc
(ii)	Fianaise arna lua	2 mharc
(iii)	Cuan an Daingin	2 mharc
	An Chois	

Marcanna Iomlána 10

CUID A DÓ – CEISTEANNA STRUCHTÚRTHA – 300 MARC

Ní mór duit tabhairt faoi **THRÍ** cheist, mar seo a leanas:

- **DHÁ** cheist as **Roinn 1 – Croí-Aonaid**:
  - Ceist **amháin** as na Ceisteanna 1, 2 agus 3
  - AGUS**
  - Ceist **amháin** as na Ceisteanna 4, 5 agus 6
- Ceist **AMHÁIN** as **Roinn 2 – Toghaonaid**

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SA FHREAGARLEABHAR

ROINN 1 – CROÍ-AONOID

Na Ceisteanna 1 go 6

NÍ MÓR duit tabhairt faoi **DHÁ** cheist:

➤ **CEIST AMHÁIN** as **Patrúin agus Próisis sa Chomhshaol Fisiceach**

AGUS

➤ **CEIST AMHÁIN** as **Tíreolaíocht Réigiúnach**

PATRÚIN AGUS PRÓISIS SA CHOMHSHAOL FISICEACH

Na Ceisteanna 1 go 3

Freagair ceist **AMHÁIN**

Ceist 1

A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis agus an eochair eolais a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar agus ar an tsracléarscáil sin **taispeáin** agus **ainmnigh** iad seo a leanas:

- An t-imeallbhord
- Abha(inn) Bhaile an Mhuilinn
- Teach solais
- Ceantar ainmnithe talún os cionn 400 méadar
- Comloch.

Scéim

Maidir leis an tSracléarscáil:

Teorainneacha/fráma =

1 mharc

I gComhréir =

2 mharc ghrádaithe

Tuairim ar an iomlán =

2 mharc ghrádaithe

I gcás rianú soiléir bronn 50% de na marcanna a gnóthaíodh do na gnéithe, ACH 0 marc de na 5 mharc don tsracléarscáil.

Cúig rud arna léiriú agus arna n-ainmniú mar a leanas:

Taispeáint =

3 mharc ghrádaithe

Ainmniú/sainaitheint =

2 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Próisis Dromchla

Freagair (i) nó (ii).

(i) Roghnaigh aon cheann **amháin** de na próisis dromchla a leanas:

- Gníomhaíocht mhuirí
- Gníomhaíocht abhann
- Gníomhaíocht an oighir.

Mínigh agus léaráid(i) á n-úsáid agat conas a foirmíodh aon **dá** tírghné in Éirinn mar thoradh ar an bpróiseas a roghnaigh tú.

Scéim

Foirmiú dhá tírghné ar bith in Éirinn @ 20 marc an ceann = 40 marc

Do gach aon tírghné:

Foirmiú ag próisis a mhínítear @ 20 marc an ceann

Tírghné arna hainmniú = 1 mharc

Léaráid(i)

Dhá ghné @ 2 mharc an ceann 4 mharc

Míniú arna thabhairt faoi fhoirmiú na tírghné

5 PSÁ @ 3 mharc an ceann 15 mharc

(Ba cheart míniú a thabhairt ar phróiseas ábhartha maidir le PSÁ amháin ar a laghad)
(Ceadaigh sampla ainmnithe in Éirinn le haghaidh PSÁ amháin)

NÓ

(ii) Déan cur síos ar aon **dá** phróiseas ollghluaiseachta agus mínigh iad.

Scéim

Mínigh aon dá phróiseas @ 20 marc an ceann = 40 marc

Do gach aon phróiseas:

Próiseas arna lua = 2 mharc

6 PSÁ @ 3 mharc an ceann 18 marc

(Ceadaigh sampla ainmnithe le haghaidh PSÁ amháin)

Marcanna Iomlána 40

C. Bolcáin

Mínigh agus léaráid(i) á n-úsáid agat, conas a tharlaíonn brúchtaí bolcánacha.

Scéim

Léaráid

Trí cinn @ 2 mharc an ceann 6 mharc

Míniúchán

8 PSÁ @ 3 mharc an ceann 24 marc

Marcanna Iomlána 30

Ceist 2

A. Teicteonaic Phlátaí

Scéim

(i)	Fáinne Tine an Aigéin Chiúin	4 mharc
(ii)	Droim an Atlantaigh Láir	4 mharc
(iii)	Bolcán 1 arna ainmniú	4 mharc
	Bolcán 2 arna ainmniú	4 mharc
(iv)	Pláta 1	4 mharc
	Pláta 2	4 mharc
(v)	Míniúchán achomair	
	2 PSÁ @ 3 mharc an ceann	6 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Carraigeacha

- (i) Ainmnigh sampla **amháin** de bhruthcharraig **NÓ** sampla **amháin** de charraig mheiteamorfach.

Scéim

Carraig arna hainmniú 2 mharc

- (ii) Ainmnigh suíomh ar leith in Éirinn ina bhfaightear an charraig a d'ainmnigh tú thuas.

Scéim

Suíomh arna ainmniú 2 mharc

- (iii) Déan cur síos ar conas a fhoirmítear bruthcharraigeacha **NÓ** carraigeacha meiteamorfacha.

Scéim

12 PSÁ @ 3 mharc an ceann

36 marc grádaithe

Marcanna Iomlána 40

C. **Idirghníomhaíocht an Duine**

Déan cur síos agus míniú ar conas a dhéanann an duine iarracht ar cheann **amháin** de na próisis dromchla a leanas a smachtú:

- Próisis abhann
- Próisis farraige
- Ollghluaiseacht.

Scéim

Iarracht ar smachtú arna ainmniú =

3 mharc

Míniú arna thabhairt agus cur síos arna dhéanamh faoin mbealach a dhéantar seo

9 PSÁ @ 3 mharc an ceann

27 marc

Marcanna Iomlána 30

Ceist 3

A. Timthriall Carraigeacha

Scéim

(i)	Bruthcharraig	6 mharc
(ii)	Sampla arna ainmniú	6 mharc
(iii)	Carraig Dhríodair	6 mharc
(iv)	Sampla arna ainmniú	6 mharc
(v)	Slí 1	3 mharc
	Slí 2	3 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Tírdhreach Carstach - Aolchloch

- (i) Ainmnigh sampla de réigiún Carstach in Éirinn.

Scéim

Sampla amháin in Éirinn arna ainmniú 1 mharc

- (ii) Mínigh, agus léaráid(i) á n-úsáid agat, conas a fhoirmítear gné **dhromchla amháin** i réigiún Carstach.

Scéim

Tírghné arna hainmniú = 1 mharc

Léaráid(i)

Dhá ghné @ 1 mharc an ceann 2 mharc

Míniú arna thabhairt faoi fhoirmiú na tírghné

6 PSÁ @ 3 mharc an ceann 18 mharc

(Fo-iomlán 21)

- (iii) Mínigh agus léaráid(i) á n-úsáid agat, conas a fhoirmítear gné **amháin faoi thalamh** i réigiún Carstach.

Scéim

Tírghné arna hainmniú = 1 mharc

Léaráid(i)

Dhá ghné @ 1 mharc an ceann 2 mharc

Míniú arna thabhairt faoi fhoirmiú na tírghné

5 PSÁ @ 3 mharc an ceann 15 mharc

(Fo-iomlán 18)

Marcanna Iomlána 40

C. Teicteonaic Phlátaí

Déan cur síos ar cad a tharlaíonn ag teorainneacha plátaí agus mínigh é.

Scéim

Cur síos agus míniúchán =

30 marc

10 PSÁ @ 3 mharc an ceann

30 marc

Marcanna Iomlána 30

TÍREOLAÍOCHT RÉIGIÚNACH

Na Ceisteanna 4 go 6

Freagair ceist **AMHÁIN**

Ceist 4

A. Éire – Réigiúin

Tarraing sracléarscáil d'Éirinn.

Ar an tsracléarscáil seo **taispeáin** agus **ainmnigh**:

- Dhá réigiún ainmnithe a bhfuil staidéar déanta agat orthu
- Abhainn ainmnithe amháin
- Sliabhraon ainmnithe amháin.

Scéim

Sracléarscáil d'implíne na hÉireann = 6 mharc ghrádaithe

Marcáil agus sainaithe 4 rud @ 6 mharc an ceann

Réigiún 1, arna ainmniú	Arna ainmniú	2 mharc
	Arna léiriú	4 mharc ghrádaithe
Réigiún 1, arna ainmniú	Arna ainmniú	2 mharc
	Arna léiriú	4 mharc ghrádaithe
Abhainn arna ainmniú	Arna ainmniú	2 mharc
	Arna léiriú	4 mharc ghrádaithe
Sliabhraon arna ainmniú	Arna ainmniú	2 mharc
	Arna léiriú	4 mharc ghrádaithe

Marcanna Iomlána 30

B. Gníomhaíocht Gheilleagrach – Réigiún in Éirinn

Ainmnigh réigiún in **Éirinn** a bhfuil staidéar déanta agat air agus mínigh **dhá** cheann ar bith acu seo a leanas:

- Na cúiseanna a mealltar **turasóirí** go dtí an réigiún seo
- An cineál **feirmeoireachta** a chleachtar sa réigiún seo
- Tábhacht an **iompair** sa réigiún seo.

Scéim

An réigiún arna ainmniú 1 mharc

Míniú arna thabhairt faoi Ghníomhaíocht 1

7 PSÁ @ 3 mharc an ceann 21 marc

Míniú arna thabhairt faoi Ghníomhaíocht 2

6 PSÁ @ 3 mharc an ceann 18 marc

Marcanna Iomlána 40

C. Réigiúin Ilchríochacha / Réigiúin Fho-ilchríochacha

Déan cur síos ar fhorbairt an tionscail déantúsaíochta i **réigiún Ilchríochach / réigiún Fo-ilchríochach amháin (nach bhfuil san Eoraip)** a bhfuil staidéar déanta agat air.

Luaigh ainm an réigiúin go soiléir i do fhreagra.

Scéim

An réigiún arna ainmniú

3 mharc

Cur síos arna dhéanamh ar fhorbairt an tionscail déantúsaíochta

9 PSÁ @ 3 mharc an ceann

27 marc

Marcanna Iomlána 30

Ceist 5

A. Talmhaíocht in Éirinn

Scéim

(i)	6%	5 mharc
(ii)	11%	5 mharc
(iii)	74%	5 mharc
(iv)	Barr arna ainmniú	3 mharc
(v)	Cur síos achomair ar fheirmeoireacht thréadach 4 PSÁ @ 3 mharc an ceann	12 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Tionscail Déantúsaíochta in Éirinn

Mínigh conas a théann aon **dá** cheann díobh seo a leanas i bhfeidhm ar fhorbairt an tionscail déantúsaíochta i réigiún in **Éirinn** a bhfuil staidéar déanta agat air:

- Iompar
- Amhábhair
- Margáí
- Polasaithe an rialtais agus an AE.

Luaigh ainm an réigiúin go soiléir i do fhreagra.

Scéim

An réigiún arna ainmniú	3 mharc
Míniúchán ar dhá thoisc arna thabhairt @ Míniúchán ar Thoisc 1 arna thabhairt 5 PSÁ @ 3 mharc an ceann	27 marc an ceann
Míniúchán ar Thoisc 2 arna thabhairt 4 PSÁ @ 3 mharc an ceann	15 mharc
	12 mharc

Marcanna Iomlána 30

C. Talmhaíocht san Eoraip

Mínigh conas a bhíonn tionchar ag tosca fisiceacha **agus** geilleagracha ar fhorbairt na talmhaíochta i réigiún **Eorpach** (nach bhfuil in Éirinn) a bhfuil staidéar déanta agat air.

Luaigh ainm an réigiúin go soiléir i do fhreagra.

Scéim

An réigiún arna ainmniú

4 mharc

Míniúchán ar thosca fisiceacha arna thabhairt

6 PSÁ @ 3 mharc an ceann

18 marc

Míniúchán ar thosca geilleagracha arna thabhairt

6 PSÁ @ 3 mharc an ceann

18 marc

Marcanna Iomlána 40

Ceist 6

A. Réigiún Ilchríochach / Réigiún Fo-ilchríochach

Tarraing sracléarscáil de **réigiún Ilchríochach / réigiún Fo-ilchríochach (nach bhfuil san Eoraip)** a bhfuil staidéar déanta agat air.

Ar an tsracléarscáil seo, **taispeáin** agus **ainmnigh**:

- Dhá chathair ainmnithe
- Abhainn ainmnithe amháin
- Sliabhraon ainmnithe amháin.

Scéim

Sracléarscáil d'ímlíne an réigiúin = 6 mharc ghrádaithe

Marcáil agus sainaithe 4 rud @ 6 mharc an ceann

Cathair 1, arna hainmniú	Arna hainmniú	2 mharc
	Arna thaispeáint	4 mharc ghrádaithe
Cathair 2, arna hainmniú	Arna hainmniú	2 mharc
	Arna thaispeáint	4 mharc ghrádaithe
Abhainn arna hainmniú	Arna hainmniú	2 mharc
	Arna thaispeáint	4 mharc ghrádaithe
Sliabhraon arna ainmniú	Arna ainmniú	2 mharc
	Arna thaispeáint	4 mharc ghrádaithe

Marcanna Iomlána 30

B. Réigiún Eorpacha - Iompar

Déan cur síos ar fhorbairt an iompair i réigiún **Eorpach amháin** (nach bhfuil in Éirinn) a bhfuil staidéar déanta agat air.

Luaigh ainm an réigiúin go soiléir i do fhreagra.

Scéim

An réigiún arna ainmniú 1 mharc

Cur síos arna dhéanamh ar fhorbairt an iompair

13 PSÁ @ 3 mharc an ceann 39 marc

Marcanna Iomlána 40

C. Réigiún Chultúir

Is féidir sainmhíniú a dhéanamh ar chultúr réigiúin de réir aon cheann acu seo a leanas:

- Reiligiún
- Teanga
- Ceol/Rince
- Cluichí.

Déan cur síos ar thábhacht an chultúir in **aon** réigiún a bhfuil staidéar déanta agat air agus mínigh é.

Scéim

An réigiún arna ainmniú

3 mharc

Déan cur síos agus tabhair míniúchán ar thábhacht an chultúir

9 PSÁ @ 3 mharc an ceann

27 marc

Marcanna Iomlána 30

ROINN 2 – TOGHAONAD

Na Ceisteanna 7 go 12

NÍ MÓR duit tabhairt faoi aon cheist **AMHÁIN** as:

Patrúin agus Próisis i nGníomhaíochtaí Geilleagracha

NÓ

Patrúin agus Próisis i gComhshaol an Duine

PATRÚIN AGUS PRÓISIS I nGNÍOMHAÍOCHTAÍ GEILLEAGRACHA

Na Ceisteanna 7 go 9

Ceist 7

A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis agus an eochair eolais a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar.

Ar an tsracléarscáil seo **taispeáin** agus **ainmnigh** iad seo a leanas:

- An Bóthar Tánaisteach Náisiúnta, an N86, ina iomláine
- Bealach na mbád farantóireachta i gCuan an Daingin
- Limistéar d'Fháschoill Bhuaircíneach
- Ionad Eolais Turasóireachta
- Brú Saoire Neamhspleách.

Scéim:

Maidir leis an tSracléarscáil:

Teorainneacha/fráma =

1 mharc

I gComhréir (tírdhreach) =

2 mharc ghrádaithe

Tuairim ar an iomlán =

2 mharc ghrádaithe

I gcás rianú soiléir bronn 50% de na marcanna a gnóthaíodh do na gnéithe, ACH 0 marc de na 5 mharc don tsracléarscáil.

Cúig rud arna léiriú agus arna n-ainmniú mar a leanas:

Taispeáint =

3 mharc ghrádaithe

Ainmniú/sainaitheint =

2 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Geilleagar Forbartha

- (i) Ainmnigh geilleagar forbartha **amháin** ina gcuidíonn turasóireacht **NÓ** seirbhísí airgeadais leis an ngeilleagar.
Scéim
Geilleagar forbartha amháin arna ainmniú 4 mharc
- (ii) Déan cur síos ar chúis **amháin** ar fhás turasóireacht **NÓ** seirbhísí airgeadais sa gheilleagar forbartha a ainmníodh.
Scéim
Cúis arna lua 3 mharc
Míniúchán arna thabhairt ar an gcúis
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann 9 marc
- (iii) Míniigh tairbhe **amháin** a bhaineann an geilleagar i dtíortha forbartha as turasóireacht **NÓ** as seirbhísí airgeadais.
Scéim
Tairbhe arna lua 3 mharc
Míniúchán arna thabhairt ar an tairbhe
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann 9 marc
- (iv) Míniigh fadhb **amháin** a bhíonn ann mar gheall ar turasóireacht **NÓ** ar sheirbhísí airgeadais.
Scéim
Fadhb arna lua 3 mharc
Míniúchán arna thabhairt ar an bhfadhb
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann 9 marc

Marcanna Iomlána 40

C. Fuinneamh In-athnuaite

- (i) Ainmnigh **dhá** fhoinse d'fhuinneamh in-athnuaite atá oiriúnach le húsáid in Éirinn.
Scéim
Dhá fhoinse arna n-ainmniú @ 3 mharc an ceann 6 mharc
- (ii) Míniigh cén fáth a bhfuil an **dá** fhoinse a ainmníodh thuas oiriúnach le húsáid in Éirinn
Míniúchán ar Fhoinse 1 arna thabhairt
4 PSÁ @ 3 mharc an ceann 12 mharc
Míniúchán ar Fhoinse 2 arna thabhairt
4 PSÁ @ 3 mharc an ceann 12 mharc

Marcanna Iomlána 30

Ceist 8

A. Trádáil in Éirinn

Scéim

(i)	44,835	5 mharc
(ii)	83,524	5 mharc
(iii)	38,689	5 mharc
(iv)	Tíortha eile san AE	5 mharc
(v)	Cúis amháin arna lua	5 mharc
(vi)	Earra 1	3 mharc
	Earra 2	2 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Suíomh Tionscail

Scrúdaigh an t-aerfótagraf a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tá sé beartaithe monarcha phróiseála éisc a thógáil ar an láithreán úrnua i lár an tulra san aerfótagraf.

- (i) Déan cur síos ar **dhá** bhuntáiste a bhaineann leis an suíomh seo le go lonnófaí monarcha phróiseála éisc ann.

Scéim

Dhá bhuntáiste mar a leanas:

Buntáiste arna lua 2 mharc

Míniúchán arna thabhairt

3 PSÁ @ 3 mharc an ceann 9 marc

(Fo-iomlán 22)

- (ii) Déan cur síos ar fhadhb **amháin** a d'fhéadfadh a theacht chun cinn mar thoradh ar mhonarcha phróiseála éisc a thógáil ar an suíomh seo.

Scéim

Fadhb amháin mar a leanas:

Fadhb arna lua 2 mharc

Míniúchán arna thabhairt

2 PSÁ @ 3 mharc an ceann 6 mharc

(Fo-iomlán 8)

Marcanna Iomlána 30

C. Truailliú na Timpeallachta

Is fadhb é truailliú na timpeallachta a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar ghníomhaíochtaí geilleagracha.

- (i) Ainmnigh **dhá** ghníomhaíocht gheilleagracha a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis le truailliú na timpeallachta.

Scéim

Dhá ghníomhaíocht arna n-ainmniú

@ 2 mharc an ceann

4 marc

(Fo-iomlán 4)

- (ii) Míinigh slí **amháin** a mbíonn na gníomhaíochtaí geilleagracha seo ina gcúis le truailliú na timpeallachta.

Scéim

Slí arna lua

3 mharc

Míniúchán arna thabhairt

5 PSÁ @ 3 mharc an ceann

15 mharc

(Fo-iomlán 18)

- (iii) Míinigh réiteach **amháin** ar thruailliú na timpeallachta.

Scéim

Réiteach arna lua

3 mharc

Míniúchán arna thabhairt

5 PSÁ @ 3 mharc an ceann

15 mharc

(Fo-iomlán 18)

Marcanna Iomlána 40

Ceist 9

A. Fuinneamh an Domhain

- (i) Agus **grafpháipéar** á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.
- Scéim
Grafpháipéar	2 mharc
Ais Cheartingearach arna lipéadú - Ciorcal	3 mharc ghrádaithe
Ais Chothrománach arna lipéadú - Láraithe	3 mharc ghrádaithe
4 rud @ 4 mharc an ceann grádaithe	16 mharc
- (Fo-iomlán 24)
- (ii) I do fhreagarleabhar, ainmnigh **dhá** chineál fuinnimh nach bhfuil ainmnithe sa tábla thuas.
- Scéim
- Dhá chineál fuinnimh arna n-ainmniú @ 3 mharc an ceann = 6 mharc
- (Fo-iomlán 6)
- Marcanna Iomlána 30

B. Cuideachtaí Ilnáisiúnta

- (i) Ainmnigh cuideachta ilnáisiúnta (MNC) **amháin** atá ag feidhmiú in Éirinn agus luaigh cá bhfuil sí lonnaithe.
- Scéim
MNC arna ainmniú	2 mharc
MNC - an áit a bhfuil sé lonnaithe	4 mharc
- (Fo-iomlán 6)
- (ii) Ainmnigh amhábhair **amháin** a úsáideann an chuideachta ilnáisiúnta agus luaigh foinse an amhábhair.
- Scéim
Amhábhair arna ainmniú	2 mharc
Foinse an Amhábhair	4 mharc
- (Fo-iomlán 6)
- (iii) Ainmnigh earra **amháin** a dhéanann an chuideachta ilnáisiúnta seo agus ainmnigh **dhá** mhargadh ina ndíoltar an t-earra.
- Scéim
Earra arna ainmniú	2 mharc
Margadh 1, arna ainmniú	4 mharc
Margadh 2, arna ainmniú	4 mharc
- (Fo-iomlán 10)
- (iv) Luaigh cúis **amháin** a bhfágann cuideachtaí ilnáisiúnta áirithe Éire chun cur fúthu in áiteanna eile.
- Scéim
Cúis arna lua	3 mharc
Míniúchán arna thabhairt ar an gcúis	
5 PSÁ @ 3 mharc an ceann	15 mharc
- (Fo-iomlán 18)
- Marcanna Iomlána 40

C. Éire agus an tAontas Eorpach

- (i) Ainmnigh **aon** pholasáí amháin de chuid an Aontais Eorpaigh a mbíonn tionchar aige ar gheilleagar na hÉireann.

Scéim

Polasaí an Aontais Eorpaigh arna ainmniú 6 mharc

- (ii) Déan cur síos ar **dhá** shlí a mbíonn tionchar ag an bpolasaí seo ar gheilleagar na hÉireann agus mínigh iad.

Scéim

Dhá shlí = 24 marc

Do gach slí:

Tionchar arna lua 3 mharc

Míniúchán arna thabhairt agus cur síos arna dhéanamh

3 PSÁ @ 3 mharc an ceann 9 marc

Marcanna Iomlána 30

PATRÚIN AGUS PRÓISIS I gCOMHSHAOL AN DUINE

Na Ceistanna 10 go 12

Ceist 10

A. Daonra an Domhain

- (i) Cén catagóir de dhlús daonra ina bhfuil Éire?

Scéim

50-74

6 mharc

- (ii) Ainmnigh aon tír **amháin** atá sa chatagóir 0-9 de dhlús daonra.

Scéim

Tír arna hainmniú

6 mharc

- (iii) Míniú go hachomair cad is brí le dlús daonra.

Scéim

Míniúchán

2 PSÁ @ 3 mharc an ceann

6 mharc

- (iv) Míniú go hachomair toradh diúltach **amháin** a bhíonn ar dhlús daonra **ard**.

Scéim

Míniúchán ar an toradh arna thabhairt

2 PSÁ @ 3 mharc an ceann

6 mharc

- (v) Míniú go hachomair toradh diúltach **amháin** a bhíonn ar dhlús daonra **íseal**.

Scéim

Míniúchán ar an toradh arna thabhairt

2 PSÁ @ 3 mharc an ceann

6 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Iompar i Limistéir Uirbeacha

- (i) Ainmnigh fadhb tráchta **amháin** a bhíonn i gcathracha atá ag fás go tapa.
Scéim
Fadhb amháin tráchta arna hainmniú 5 mharc
- (ii) Ainmnigh cathair **amháin** ina bhfuil a leithéid sin d'fhadhb.
Scéim
Cathair amháin arna hainmniú 5 mharc
- (iii) Luaigh **dhá** chúis ar tháinig an fhadhb seo chun cinn.
Scéim
Cúis 1 arna lua 3 mharc
Míniúchán arna thabhairt
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann 6 mharc
Cúis 2 arna lua 3 mharc
Míniúchán arna thabhairt
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann 6 mharc
(Fo-iomlán 18)
- (iv) Míniigh réiteach **amháin** ar an bhfadhb seo.
Scéim
Réiteach arna lua 3 mharc
Míniúchán arna thabhairt
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann 9 marc
(Fo-iomlán 12)

Marcanna Iomlána 40

C. Daonra

- (i) Míniigh an téarma 'ráta beireatais'.
Scéim
Míniúchán ar an ráta beireatais arna thabhairt
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann 9 marc
(Fo-iomlán 9)
- (ii) Míniigh conas a théann ceann ar bith de na tosca a leanas i bhfeidhm ar rátaí beireatais:
- Teicneolaíocht an leighis
  - Cultúr agus sochaí
  - Leibhéil ioncaim.
- Scéim
Míniúchán ar na tosca arna thabhairt
7 PSÁ @ 3 mharc an ceann 21 marc
(Fo-iomlán 21)

Marcanna Iomlána 30

Ceist 11

A. Daonra

- (i) Scrúdaigh na sonraí thuas a thaispeánann líon an daonra, go garbh, i gcontaetha áirithe in Éirinn.
- Scéim
Grafpháipéar	2 mharc
Ais Cheartingearach arna lipéadú - Ciorcal	3 mharc ghrádaithe
Ais Chothrománach arna lipéadú - Láraithe	3 mharc ghrádaithe
4 rud @ 4 mharc an ceann grádaithe	16 mharc
- (Fo-iomlán 24)
- (ii) I do fhreagarleabhar, mínigh go hachomair cén fáth a bhfuil an daonra is airde i gContae Bhaile Átha Cliath.
- Scéim
- Míniúchán arna thabhairt ar an fáth a bhfuil an daonra is airde i mBaile Átha Cliath
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann	6 mharc
- (Fo-iomlán 6)
- Marcanna Iomlána 30

B. Imirce

- (i) Mínigh **dhá** chúis a dtéann daoine ar imirce ón tuath go dtí na cathracha.
- Scéim
Cúis 1 arna lua	3 mharc
Míniúchán arna thabhairt	
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann	6 mharc
Cúis 2 arna lua	3 mharc
Míniúchán arna thabhairt	
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann	6 mharc
- (Fo-iomlán 18)
- (ii) Mínigh aon slí **amháin** a dtéann sin i bhfeidhm ar na ceantair tuaithe a fhágann siad ina ndiaidh.
- Scéim
Slí arna lua	3 mharc
Míniúchán arna thabhairt	
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann	9 marc
- (Fo-iomlán 12)
- (iii) Mínigh cúis **amháin** a bhfuil líon mór daoine ag dul ar imirce as Éirinn le déanaí.
- Scéim
Cúis arna lua	3 mharc
Míniúchán arna thabhairt	
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann	6 mharc
- (Fo-iomlán 9)

*Tuiscint curtha in iúl ar choincheap na himirce = 1 mharc

Marcanna Iomlána 40

C. Saincheisteanna Uirbeacha

- (i) Scrúdaigh na fótagraif de shaincheisteanna uirbeacha a thaispeántar thuas agus meaitseáil gach ceann de na litreacha ar na fótagraif le ceann **amháin** de na saincheisteanna uirbeacha liostaithe thíos.

Scríobh an freagra i do fhreagarleabhar.

• Cathracha na todhchaí	B
• Iompar uirbeach	C
• Fadhbanna uirbeacha	D
• Saincheisteanna oidhreachta.	A

Scéim

Saincheisteanna a cheangal le grianghraf, mar a léirítear thuas
4 PSÁ @ 3 mharc an ceann 12 mharc

- (ii) Déan cur síos ar aon cheann **amháin** de na saincheisteanna uirbeacha liostaithe thuas.

Scéim

Cur síos ar an tsaincheist arna déanamh
6 PSÁ @ 3 mharc an ceann 18 marc

Marcanna Iomlána 30

Ceist 12

A. Talamhúsáid

Scrúdaigh an t-aerfótagraf a thugtar leis an bpáipéar seo.
Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar ar an aerfótagraf.
Ar an tsracléarscáil, **taispeáin** agus **ainmnigh** iad seo a leanas:

- Limistéar calafoirt
- Carrchlós
- Príomhshráid siopadóireachta
- Timpeallán
- Eastát tithíochta.

Scéim

Maidir leis an tSracléarscáil:

Teorainneacha/fráma =	1 mharc
I gComhréir (tírdhreach) =	2 mharc ghrádaithe
Tuairim ar an iomlán =	2 mharc ghrádaithe
I gcás rianú soiléir bronn 50% de na marcanna a gnóthaíodh do na gnéithe, ACH 0 marc de na 5 mharc don tsracléarscáil.	
Cúig rud arna léiriú agus arna n-ainmniú mar a leanas:	
Taispeáint =	3 mharc ghrádaithe
Ainmniú/sainaitheint =	2 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Dlús agus Dáileadh Daonra

Scrúdaigh léarscáil na suirbhéireachta Ordanáis agus an eochair eolais a thugtar leis an bpáipéar seo agus freagair na ceisteanna a leanas:

- (i) Tabhair tagairt eangaí 4 fhiigiúir do limistéar ar an léarscáil ina bhfuil dlús daonra **ard**.
Scéim
Tagairt eangaí cheithre/shé fhiigiúir 4 mharc ghrádaithe
- (ii) Míniú le mionsonraí, agus tú ag baint úsáide as fianaise ón léarscáil, cén fáth a bhfuil dlús daonra **ard** sa suíomh seo.
Scéim
Míniúchán arna thabhairt
4 PSÁ @ 3 mharc an ceann 12 mharc
Fianaise na léarscáile 4 mharc ghrádaithe
(Fo-iomlán 16)
- (iii) Tabhair tagairt eangaí 4 fhiigiúir do limistéar ar an léarscáil ina bhfuil dlús daonra **íseal**.
Scéim
Tagairt eangaí cheithre/shé fhiigiúir 4 mharc
- (iv) Míniú le mionsonraí, agus tú ag baint úsáide as fianaise ón léarscáil, cén fáth a bhfuil dlús daonra **íseal** sa suíomh seo.
Scéim
Míniúchán arna thabhairt
4 PSÁ @ 3 mharc an ceann 12 mharc
Fianaise na léarscáile 4 mharc
(Fo-iomlán 16)

Marcanna Iomlána 40

C. Feidhmeanna Uirbeacha

Déan cur síos ar conas a tháinig athrú le himeacht ama ar fheidhmeanna **aon** cheantair uirbigh a bhfuil staidéar déanta agat air.

Luaigh ainm an cheantair uirbigh go soiléir i do fhreagra.

An ceantar uirbeach arna ainmniú 3 mharc

Cur síos ar na feidhmeanna arna dhéanamh

9 PSÁ @ 3 mharc an ceann 27 marc

Marcanna Iomlána 30

Aguisín 1 – Ábhair don Fhiosrúchán Tíreolaíochta

Liosta na dTopaicí Fiosrúcháin Thíreolaíochta do Iarrthóirí atá ag déanamh Scrúdú na hArdteistiméireachta i 2011:

1. Próisis gheomorfacha iompair agus/nó sil-leagain i dtimpeallacht abhann nó chósta.
2. Idirghníomhaíocht dhaonna leis na próisis gheomorfacha i dtimpeallacht oighreach nó chósta nó abhann nó charstach.
3. Staidéar ar an gcaoi a mbíonn tionchar ag talamhúsáid ar phatrúin sruth tráchta igceantar áitiúil.
4. Anailís ar straitéis bhainistíochta dramhaíola i gceantar áitiúil.
5. Caoga bliain de dhaonra – staidéar déimeagrafach áitiúil.
6. An tírdhreach eacnamaíochta ag athrú i suíomh tuaithe nó uirbeach.

Aguisín 2 – Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ba chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthráta a bhronnadh ar iarrthóirí nach ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna. Ba chóir freisin an marc bónais sin a shlánú síos.

Iomlán: 400 Gnáthráta: 10%

Bain úsáid as an ngnáthráta i gcás marcanna suas go 300. Thar an marc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
301 - 303	29
304 - 306	28
307 - 310	27
311 - 313	26
314 - 316	25
317 - 320	24
321 - 323	23
324 - 326	22
327 - 330	21
331 - 333	20
334 - 336	19
337 - 340	18
341 - 343	17
344 - 346	16
347 - 350	15

Bunmharc	Marc Bónais
351 - 353	14
354 - 356	13
357 - 360	12
361 - 363	11
364 - 366	10
367 - 370	9
371 - 373	8
374 - 376	7
377 - 380	6
381 - 383	5
384 - 386	4
387 - 390	3
391 - 393	2
394 - 396	1
397 - 400	0

Fiosrúchán Tíreolaíochta – Ná cuirtear san áireamh san iomlán le haghaidh marcanna breise.

Nóta: Tá fáil ar scéim mharcála mhionathraithe le haghaidh iarrthóirí a thug faoi pháipéar scrúdaithe mionathraithe.

